

поточних дій з загальним планом, самостійне виправлення допущених помилок.

Таким чином програма нейропсихологічної корекції базується на принципах поетапного формування довільності та враховує нейрофізіологічні механізми розвитку регуляторних функцій.

Література:

1. Маляр. О. І. Розвиток довільності учнів молодших класів у контексті роботи соціально-психологічної служби освітніх закладів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія психологічні науки*. Вип. 3. 2019. С. 80–85.
2. Ярич О. Я. Довільність як головна характеристика формування вольової поведінки дитини дошкільного віку. *Молодий вчений* № 3.2 (43.2). 2017. С. 84–88.
3. Psychophysiology of the Frontal Lobes / Pribram K. N., Luria A. R. N.Y., 1973.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-522-1-98>

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ: МІЖНАРОДНІ ПІДХОДИ ТА УКРАЇНСЬКІ ВИКЛИКИ

Євтушенко Ю. О.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мікробіології, вірусології, імунології,
медичної фізики та інформатики
ДЗ «Луганський державний медичний університет»
м. Рівне, Україна*

Сучасна медицина – це значно більше, ніж сукупність клінічних знань та процедур. У XXI столітті, коли пацієнт прагне не просто лікування, а й емпатійного ставлення та індивідуального підходу, від медичного фахівця очікують не лише досконалого володіння Hard Skills – знання анатомії, фармакології чи клінічних протоколів. Сьогодні справжній лікар – це не лише майстер своєї справи, а й ефективний комунікатор, чуйний психолог, здатний медіатор та культурно свідомо особистість. Саме ці так звані Soft Skills є ключовими для успішності лікаря у щоденній практиці, адже без їхнього розвитку медична допомога ризикує втратити своє людське обличчя [1; 3].

У медичній сфері Soft Skills мають вирішальне значення, оскільки вони є фундаментом для формування довіри між лікарем і пацієнтом, а також для забезпечення ефективної співпраці в мультидисциплінарній команді. Серед ключових «м'яких навичок», що потребують системного розвитку, вирізняються:

- *Комунікація*. Уміння доносити інформацію зрозуміло, слухати активно, відповідати на запитання пацієнтів – усе це знижує ризик конфліктів, підвищує довіру та задоволеність лікуванням.

- *Емпатія*. Лікар, який здатен не лише почути, а й відчувати пацієнта, створює простір для відкритого діалогу та сприяє кращій динаміці лікування.

- *Командна взаємодія*. Медична допомога є спільною роботою фахівців. Без злагодженості між лікарем, медсестрою, лаборантом чи реабілітологом якість лікування суттєво знижується.

- *Управління конфліктами*. Уміння зберігати професіоналізм та знаходити конструктивні рішення в ситуаціях стресу, непорозумінь або емоційних сплесків є невід'ємною частиною повсякденної практики.

Ці навички не просто доповнюють фахові знання; вони формують основу професійно-етичної культури майбутнього лікаря, яка є ключовою для надання якісних та орієнтованих на пацієнта медичних послуг.

Світовий досвід переконливо демонструє, що систематична інтеграція Soft Skills у підготовку медичних фахівців не лише підвищує їхню професійну компетентність, а й позитивно впливає на задоволеність пацієнтів та знижує рівень професійного вигорання серед медичних працівників. Яскравими прикладами цього є практики провідних країн:

- У *США* в рамках програми ACGME (Accreditation Council for Graduate Medical Education) резиденти проходять обов'язкові тренінги з комунікації, управління агресією пацієнтів та етичного вибору. Для симуляції реальних клінічних ситуацій активно залучаються стандартизовані пацієнти (актори), що дозволяє майбутнім лікарям відпрацьовувати сценарії взаємодії в безпечному середовищі та отримувати безпосередній зворотний зв'язок щодо своїх "м'яких навичок", що є невід'ємною частиною системи оцінювання.

- *Канада*, відома своєю системою CanMEDS, визначила Soft Skills як один із семи ключових компонентів медичної компетентності, інтегруючи їх наскрізно протягом всього навчального процесу. Місцеві освітні програми охоплюють підготовку з міжкультурної комунікації, формування колективної відповідальності та лідерських якостей, готуючи фахівців до комплексної роботи у сучасних медичних умовах.

- *Країни Європейського Союзу*, зокрема Нідерланди, Німеччина та Великобританія, впровадили обов'язкові модулі з емпатії, ефективної

комунікації, управління стресом та роботи з уразливими групами населення. У Великій Британії Генеральна медична рада (GMC) акцентує увагу не лише на клінічних знаннях, а й на дотриманні високих стандартів етичної поведінки, та професіоналізму, що відображено у їхніх стандартах для випускників медичних шкіл.

– *Австралія та Нова Зеландія* також активно впроваджують інтегровані навчальні програми, що роблять акцент на культурній компетентності, зокрема у роботі з корінним населенням, та розвивають навички пацієнтоцентричної допомоги через симуляційні вправи та рефлексивні практики.

Ці підходи не лише сприяють професійному розвитку, але й підвищують задоволеність пацієнтів, формують ефективніші медичні команди та знижують рівень професійного вигорання серед медичних працівників, що є важливим для стабільності системи охорони здоров'я.

На жаль, в українських медичних вишах ситуація суттєво відрізняється. Акцент традиційно зміщений на суто клінічну підготовку, а *Soft Skills* часто розглядаються як другорядний «додаток», а не як невід'ємна складова професійної компетентності [2]. Такий підхід створює значний розрив між зростаючими очікуваннями пацієнтів та реальністю медичного сервісу в Україні, що призводить до низької пацієнтоорієнтованості, частих скарг та емоційного вигорання медичних працівників через відсутність інструментів для ефективної взаємодії. Основними проблемами у цій сфері є:

– *Відсутність системних, обов'язкових курсів або модулів, присвячених розвитку Soft Skills.* Навчальні плани часто не передбачають достатньої кількості годин або спеціалізованих програм для цілеспрямованого формування цих навичок, залишаючи їх розвиток на рівні самоосвіти або епізодичних заходів.

– *Нестача сучасного симуляційного навчання, орієнтованого на Soft Skills.* Існуючі симуляційні центри переважно зосереджені на відпрацюванні технічних процедур, тоді як сценарії, що вимагають прояву комунікативних, етичних, емпатичних навичок та навичок управління конфліктами, залишаються недостатньо розробленими або використовуються рідко.

– *Орієнтація значної частини викладачів виключно на передачу «фахових» знань.* Багато викладачів самі не мали системної підготовки з розвитку *Soft Skills* і, відповідно, не володіють достатніми методиками та інструментами для їх викладання та оцінювання. Це створює кадровий дефіцит у цій галузі.

– *Культурна інерція та спротив змінам.* Укорінені освітні традиції та академічна культура часто чинять опір впровадженню нових підходів, які

вимагають зміни фокусу від суто наукових знань до «м'яких» аспектів професії.

– *Обмеженість ресурсів та фінансування.* Нестача фінансування для розробки нових освітніх програм, закупівлі спеціалізованого обладнання (наприклад, для симуляції з акторами), а також для навчання та перекваліфікації викладацького складу стримує прогрес у цій сфері.

– *Вплив воєнних дій.* Хоча війна парадоксально підвищує потребу в емпатії, психологічній стійкості та комунікації у кризових ситуаціях, вона також може зміщувати пріоритети медичної освіти на військову медицину та травматологію, відкладаючи системні реформи у сфері Soft Skills на другий план.

Грунтуючись на успішному міжнародному досвіді, для України є нагальною потреба у трансформації медичної освіти шляхом впровадження таких ключових рекомендацій:

1. *Системне впровадження обов'язкових тренінгів з Soft Skills.* Симуляційні центри, які вже існують, мають використовуватись не лише для відпрацювання клінічних процедур, а й для навчання ефективній комунікації, вирішенню конфліктів та психологічно правильному наданню складних новин.

2. *Інтеграція міжкультурної компетентності.* В умовах зростаючої глобалізації та притоку іноземних пацієнтів, майбутні медичні фахівці повинні володіти навичками культурно-чутливого підходу та вміти надавати допомогу пацієнтам з різним культурним бекграундом.

3. *Створення дієвої системи оцінювання Soft Skills.* За аналогією з практиками Канади та США, "м'які навички" мають стати невід'ємною частиною атестації медичних фахівців, що сприятиме їхньому визнанню як важливої складової професійної компетентності.

4. *Активне залучення до міжнародних освітніх програм.* Участь у таких ініціативах, як Erasmus+ або співпраця з CanMEDS, може надати не лише передові методології, а й необхідні ресурси для ефективного впровадження Soft Skills у навчальний процес.

Отже, Soft Skills є не просто бажаним доповненням, а твердою основою професійної етики, ефективної комунікації та злагодженої командної роботи в медицині. Без них навіть найточніший діагноз і найпередовіші клінічні знання можуть втратити свою справжню цінність.

Сьогодні Україна стоїть перед унікальним шансом трансформувати свою медичну освіту, і ключовим кроком у цьому має стати саме розвиток Soft Skills. Адже медицина – це не просто наука про тіла, це, передусім, мистецтво взаємодії з людьми. Такий людиноцентричний підхід не лише істотно підвищить професійний рівень майбутніх медичних фахівців, але й сприятиме розвитку довіри суспільства до медичної системи загалом, створюючи основу для більш гуманної та ефективної охорони здоров'я.

Література:

1. Іваненко І. В., Гордійчук С. В. Формування загальних компетентностей у здобувачів медичної освіти. *Педагогічні науки: теорія і практика*. 2021. № 3. С. 154–159. DOI <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2021-3-21>
2. Коляда Н., Кравченко О. Практичний досвід формування «Soft Skills» в умовах закладу вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. № 3 (27). С. 137–145.
3. Ряднова В. В., Безег, Н. М., Безкоровайна І. М., Пера-Васильченко А. В., Стебловська І. С., Воскресенська Л. К. Формування й розвиток «Soft skills» у студентів медичних закладів вищої освіти як важлива складова їх успішної самореалізації. *Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти* : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 25 березня 2021 р. Полтава, 2021. С. 223–224. <https://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/16067>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-522-1-99>

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Жиркова М. П.

викладач вищої категорії, завідувач відділення

Відокремлений структурний підрозділ

*“Фаховий коледж харчових технологій та підприємництва
Дніпровського державного технічного університету”*

м. Кам'янське, Дніпропетровська область, Україна

Продуктивність і ефективність сучасного модернізованого заняття української мови залежить від правильно обраного, спроектованого і зреалізованого лінгводидактичного інструментарію, що є невід'ємною частиною технології занять української мови і покликаний відповідно до певної навчальної теми процесуально забезпечити її реалізацію в конкретних педагогічних умовах серед реального контингенту здобувачів освіти.

Сучасна освітня процедура навчання вимагає перегляду організації навчально-виховного процесу на заняттях української мови, головною метою якого є розвиток особистості студента. Набуває особливої